

Dosarul nr. 2ra-374/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vîșcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Muruianu, A. Malfi)

ÎNCHEIERE

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării drepturilor fundamentale în cadrul cauzei penale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 19 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac și a fost menținută hotărârea din 10 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 28 mai 2019, Dumitru Baraboi și Valeria Gabura au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării drepturilor fundamentale în cadrul cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanții au indicat că în privința lor a fost pornită urmărirea penală conform elementelor componenței de infracțiune prevăzute de art. 220 alin. (2) lit. a), c) din Codul penal.

Potrivit organului de urmărire penală, Valeria Gabura, prin înțelegere prealabilă și în comun acord cu Baraboi Dumitru, urmărind scopul îndemnării și înlesnirii practicării prostituției de către alte persoane, precum și tragerii de foloase de pe urma practicării acestei activități, aflându-se în mun. Chișinău, le-au îndemnat pe Afteni Adriana, Suruceanu Daniela și Croitoru Maria-Mirabela, precum și alte domnișoare

neidentificate de către organul de urmărire penală, să presteze servicii sexuale contra plată în regim on-line.

Reclamantii au susținut că la 15 iunie 2017 au fost reținuți, iar la 16 iunie 2017 procurorul a înaintat în instanță demersul privind aplicarea măsurii preventive – arestarea preventivă în privința lor. Astfel, la 16 iunie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a admis demersurile procurorului și a fost aplicată măsura arestului preventiv pe un termen de 30 de zile în privința lui Dumitru Baraboi și 25 de zile în privința Valeriei Gabura. La 10 iulie 2017, în privința Valeriei Gabura a fost aplicată măsura arestului la domiciliu pe un termen de 30 de zile, iar la 13 iulie 2017 arestul preventiv aplicat în privința lui Dumitru Baraboi a fost prelungit pe un termen de 30 de zile.

Au afirmat că la 07 august 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a prelungit termenul arestului la domiciliu în privința Valeriei Gabura pe un termen de 30 de zile și a dispus înlocuirea măsurii preventive cu arestul la domiciliu pe un termen de 30 de zile în privința lui Dumitru Baraboi.

Reclamantii au relatat că, pe faptul arestării neîntemeiate, în lipsa unei bănuieli rezonabile și cu încălcarea art. 5 (1) și 5 (3) CEDO, s-au adresat la Curtea de la Strasbourg, iar cererea a fost comunicată Guvernului.

Au menționat că prin sentința din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, ambii au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (2) lit. a), c) din Codul penal. Prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de avocatul Briceac Andrei în interesele inculpaților Dumitru Baraboi și Valeria Gabura ca fiind nefondat și s-a menținut sentința din 14 noiembrie 2017.

Ulterior, prin decizia din 20 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Andrei Briceac, în numele inculpaților Dumitru Baraboi și Valeriei Gabura, fiind casată decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Reclamantii au indicat că prin decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral sentința din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și a fost încetat procesul pe motiv că, fapta comisă constituie contravenția prevăzută de art. 90 din Codul contravențional, fiind încetat procesul contravențional în baza art. 441 alin. (1) lit. b) din Codul contravențional în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională în baza art. 30 din Codul contravențional. Prin decizia din 16 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procuror și s-a menținut decizia instanței de apel.

Dumitru Baraboi și Valeria Gabura au invocat că au suportat prejudicii considerabile în rezultatul acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală și celor judecătorești, prin ce li s-a cauzat prejudiciu moral pe care îl apreciază în sumă de 200 000 de lei pentru fiecare.

În drept, reclamantii și-au întemeiat acțiunea în baza art. 3, 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și art. 524 din Cod de procedură penală.

Dumitru Baraboi și Valeria Gabura au solicitat constatarea încălcării drepturilor fundamentale în cadrul cauzei penale și anume, a dreptului de a nu fi supuși neîntemeiat la urmărire penală și încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul acestora a sumei de 200 000 de lei pentru fiecare, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin supunerea neîntemeiată la urmărire penală.

Prin hotărârea din 10 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 17 iulie 2020 Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac, au declarat apel împotriva hotărârii din 10 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 19 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac și a fost menținută hotărârea din 10 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de anchetă sunt necesare condiții speciale și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă, prin urmare nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

La caz, instanța de apel a considerat că instanța de fond întemeiat a conchis că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, or, procesul penal intentat în privința lui Dumitru Baraboi și a Valeriei Gabura a fost încetat pe temei de nereabilitare, deoarece din dispozițiile art. 275 din Codul de procedură penală în coroborare cu art. 285 din Codul de procedură penală, rezultă că încetarea procesului penal pe motiv că fapta comisă constituie contravenție, nu constituie temei de reabilitare care ar îndreptăți reclamantii la repararea prejudiciului prin prisma Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998. Respectiv, doar actul de reabilitare atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Mai mult ca atât, instanța de apel a reținut că, cauza penală a fost examinată în procedură simplificată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Baraboi Dumitru și Gabura Valeria au recunoscut faptele indicate în rechizitoriu, solicitând aplicarea unei pedepse mai blânde, non-privative de libertate prin examinarea cauzei în instanța de judecată prin prisma prevederilor art. 364¹ din Codul de procedură penală.

La data de 05 ianuarie 2021 Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 19 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 10 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, recurenții au reiterat circumstanțele expuse în cererea de chemare în judecată și au indicat suplimentar, cu trimitere la prevederile art. 13 CEDO că, Curtea garantează existența unui remediu la nivel național pentru a asigura drepturile și libertățile garantate de Convenție, indiferent de forma pe care acesta ar putea s-o aibă în sistemul de drept național. Prin urmare, efectul art. 13 este de a impune existența unui recurs național care să permită examinarea unei pretenții considerate „serioasă și legitimă” conform Convenției și care să ofere redresarea corespunzătoare.

Au menționat că au fost supuși represiunilor și persecuțiilor penale în cadrul unui dosar pornit neîntemeiat, suferințele pe care le-au îndurat fiind evidente, argumentate și probate prin înscrisuri anexate la materialele cauzei.

Au notat că la începutul urmăririi penale, apărătorul lor a invocat că acțiunile nu constituie infracțiune, ci contravenție, însă organul de urmărire penală și instanța de judecată au calificat greșit faptele lor, fapt ce a dus la menținerea în stare de arest mai mult de 100 de zile și le-a cauzat suferințe în mod nejustificat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 19 noiembrie 2020.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurenților Dumitru Baraboi și Valeria Gabura la data de 18 decembrie 2020 conform scrisorii de însoțire nr. 11071 (f.d. 108), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la data de 05 ianuarie 2021, este în termen.

La 01 februarie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Moldova, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 122-123).

Referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la

fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Dumitru Baraboi și Valeria Gabura, reprezentați de avocatul Andrei Briceac, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic